Aangenomen, dat het bestuur metterdaad de doelstelling zou wijzigen, dan acht ik hier een nuttige functie aanwezig voor den accountant *in dienst der Vereeniging;* bij deze doelstelling past niet de accountant in het vrije beroep, maar wel de accountant in loondienst.

Voor de beperkte doelstelling is niet vereist de onafhankelijkheid, welke het meest essentiële element is van de functie van den openbaren accountant. Die onafhankelijkheid kan hier gemist worden en zou zelfs voor deze functie hinderlijk worden, omdat het beoogde beperkte doel beter wordt bereikt naarmate het bestuur der Vereeniging vrijer is in de bepaling van de taak van den accountant, van de omvang van het onderzoek en van de wijze, waarop het onderzoek zal worden verricht. Voor de beperkte doelstelling is niet de accountant nodig in zijn functie van vertrouwensman van het verkeer, noch van het publieke noch van het gesloten verkeer; hier is slechts behoefte aan den vakman als orgaan van het bestuur der Vereeniging.

Mij is de opmerking gemaakt, dat de hiervoren met betrekking tot den accountant in het vrije beroep geopperde bedenkingen tegen de aanvaarding van de beperkte taak ook zouden gelden voor den accountant in dienst der Vereeniging; ook deze zal, zo is gezegd, een groter vertrouwen wekken dan gerechtvaardigd is, indien men aanneemt, dat het onderzoek onvolkomen zal zijn. Deze opvatting berust naar mijn inzien op misverstand. De accountant in dienst der Vereeniging wekt geen groter vertrouwen dan de vervulling van zijn functie met de beperkte doelstelling toelaat. Zijn functie is beperkt en wordt niet door hem bepaald maar door het bestuur der Vereeniging, dat dan ook voor die beperking de verantwoordelijkheid draagt. Zo is 't met elken accountant in dienstbetrekking. Geen belasting-accountant wekt het vertrouwen, dat zijn onderzoek een waarborg schept van welke aard ook; en de accountant, die in dienst van een bankinstelling onderzoekingen instelt bij haar debiteuren, wekt generlei verwachting op bij de crediteuren van de bank.

Men heeft mij intussen gewezen op een verschil tussen de hier ten voorbeeld gestelde sedert lang bekende gevallen en de onderzoekingen, welke van wege het bestuur der Vereeniging voor den Effectenhandel zouden worden ingesteld. Het is niet uitgesloten, zo heeft men opgemerkt, dat de leden der Vereeniging straks individueel hun positie bij de cliënten zullen trachten te versterken met een beroep op het gunstige verloop van het bij hen ingestelde onderzoek. En ook wanneer dit niet zou geschieden, dan zullen toch, zo meent men, de mededelingen omtrent het resultaat van de getroffen maatregelen in de verslagen der Vereeniging er toe leiden, dat de accountant in dienst der Vereeniging voor alle leden gezamenlijk een schijnwaarborg schept, die niet door zijn arbeid wordt gerechtvaardigd.

Ik moet erkennen. dat de verhoudingen in het onderhavige geval verschillen van die in de gegeven voorbeelden. Maar dit neemt niet weg, dat de accountant in dienst der Vereeniging geen bezwaar behoeft te maken tegen de aanvaarding van de beperkte functie. Indien die functie juist is omschreven en ook duidelijk naar buiten is bekend gemaakt, behoeft voor het wekken van een ongerechtvaardigd vertrouwen niet te worden gevreesd. Zeker, er kan misbruik van zijn functie worden gemaakt, maar uit de functie zelve komt het gevaar van de schijnwaarborg niet voort. Ziehier waarom.

Wat het individuele beroep van een lid der Vereeniging op de gunstige uitkomst van het onderzoek betreft, afgezien van het feit, dat dit door de Vereeniging zou moeten worden verboden, kan niemand een zodanig misbruik op rekening van de functie schuiven. Hier is zelfs overeenstemming met het voorbeeld van den accountant in dienst der bankinstelling; ook op diens onderzoek kan de debiteur een beroep doen tegenover zijn crediteuren, zonder dat ooit iemand op die grond de functie van dezen accountant aangetast achtte.

En met betrekking tot het collectieve effect van de verrichte onderzoekingen dient het volgende in 't oog te worden gehouden. Ongetwijfeld zal de arbeid der accountants in dienst van de Vereeniging zekere verwachtingen wekken, maar welke die zullen zijn zal afhangen van de aard der mededelingen van het bestuur der Vereeniging. Ik nam als grondslag voor het laatste deel mijner beschouwingen aan, dat de doelstelling door het bestuur zou worden gewijzigd; ik voeg daar nu aan toe, dat ik aanneem, dat zulks in alle duidelijkheid zou geschieden. Die eis van duidelijkheid klemt te meer, omdat, nu eenmaal het plan met een andere doelstelling is in de wereld gekomen en publiek gemaakt, het gevaar groot is, dat er van dat plan ook na de wijziging het een en ander in de hoofden van de cliënten zou blijven hangen, Is echter eenmaal de naklank van de oorspronkelijke doelstelling verdwenen, dan is er geen goede grond meer voor de mening, dat de duidelijk omschreven functie van den accountant in dienst der Vereeniging, welke niet meer gericht zou zijn op het scheppen van waarborgen van soliditeit en solvabiliteit, maar alleen op de verzorging van een goede methode van administratie en beheer der toevertrouwde waarden, een vertrouwen zou wekken buiten haar nauw bepaalde grenzen. Bij die veronderstelde duidelijke doelstelling behoort dan ook een ondubbelzinnige uiteenzetting omtrent de verkregen resultaten in de jaarverslagen der Vereeniging. Het is trouwens in de door mij gedachte constructie het bestuur der Vereeniging, dat alle verantwoordelijkheid draagt en men behoeft dus ook niet bevreesd te zijn, dat zijn mededelingen te grote verwachtingen zullen opwekken. Zou dit toch geschieden. dan kan het zijn, dat de accountant in dienst van de Vereeniging zich daartegen zou moeten verzetten, want ook de accountant in dienstbetrekking mag, evenmin als welke andere functionaris ook, toelaten, dat zijn functie of zijn naam wordt misbruikt. Maar met dit misbruik is de beperkte functie van den accountant in dienstbetrekking niet in beginsel gemoeid.

Ik ben dus van oordeel, dat de oplossing van het vraagstuk kan worden gezocht in de aanstelling van accountants in dienst der Vereeniging.

Th. L. Jr.

ACCOUNTANTSCONTRÔLE IN HET EFFECTENBEDRIJF

Ongetwijfeld zullen met mij velen met groote belangstelling hebben kennis genomen van de interessante en actueele artikelen van Prof. *Limperg* in het Algemeen Handelsblad van 26 en 27 Januari j.l. en eveneens zullen, naar mijn meening velen het eens zijn met de conclusie, die de hooggeleerde schrijver trekt ten aanzien van de overigens goed bedoelde en te waardeeren poging van de Vereeniging van den Effectenhandel om door een bepaalden vorm van accountantscontrôle het door eenige recente déconfitures geschokte vertrouwen te herstellen. Terecht heeft Prof. *Limperg* er o.a. op gewezen, dat de contrôle in den omvang zooals de Vereeniging zich die denkt vaktechnisch hoogst onvolkomen en dus ondoelmatig moet worden geacht, terwijl zij zelfs in dien omvang nog zeer belangrijke kosten met zich zou medebrengen.

Toch bevat het artikel van Prof. *Limperg* enkele uitspraken, waarvan het belangrijk zou zijn, de theoretische en praktische fundeering te vernemen. En omdat het alleszins begrijpelijk moet worden geacht, dat deze binnen het kader van een dagbladartikel niet wel mogelijk te geven zijn, althans

zeker niet op de wijze zooals wij dit van Prof. *Limperg* gewoon zijn, hoop ik, dat de schrijver der artikelen genegen zal zijn, deze in ons vaktijdschrift aan te vullen.

Prof. *Limperg* stelt in zijn artikel het volgende:

„De omstandigheid dat de accountant niet in staat is om door de eigenaren zelf gepleegde vergrijpen te ontdekken, vermindert in dit verband de waarde van de accountantscontrôle, omdat de functie van den accountant in dit geval (het commissiebedrijf) beperkt blijft tot den internen kring van het bedrijf zelf. En in dit verschil in de functie van de accountants-contrôle in het eene en in het andere geval ligt ook het antwoord opgesloten op de vraag, of de accountant de functie van controleur in het commissionnairsbedrijf kan aanvaarden. Hij zal dit slechts kunnen doen, indien zijn verantwoordelijkheid beperkt blijft tot den kring van het bedrijf zelf en dus tot hen, wien hij duidelijk heeft gemaakt dat zijn contrôle geen waarborgen schept tegen vergrijpen en onregelmatigheden van de bestuurders. Verantwoordelijkheid jegens derden kan de accountant echter in deze niet aanvaarden."

Ik zou nu aan Prof. *Limperg* de vraag willen stellen: moet de onmogelijkheid, om in het effecten-commissiebedrijf een publieke verklaring af te geven, worden gezocht *in den aard van het bedrijf*, dat dan, door de bijzonder voor de hand liggende mogelijkheid tot het plegen van vermogensvergrijpen door de bestuurders, *in zich zelf* de verhoudingen schept tot de practische onmogelijkheid om een verklaring ten behoeve van derden af te geven, óf zit de moeilijkheid hier principieel in het feit, dat door de geringe grootte en de in nauw verband daarmede staande beperkte mogelijkheid van functioneele scheiding, de contrôle dermate wordt bemoeilijkt, dat zij vrijwel onmogelijk wordt gemaakt?

Ik geloof dat deze vraag van belang is. Immers zou het eerste naar de meening van Prof. *Limperg* het geval zijn, dan brengt zijn uitspraak met zich mede, dat principieel de contrôle resulteerende in de publieke verklaring, onmogelijk is, ongeacht of het een bedrijf betreft, dat zich uitsluitend met den effectenhandel bezig houdt, of de kleinere of grootere bankinstelling, waarin het effectenbedrijf een min of meer belangrijke rol speelt. Is daarentegen de andere visie juist, dan komt er dus een moment bij effectenkantoren en banken, dat door de mogelijk geworden specialisatie der functies de accountantscontrôle wederom een basis krijgt, dat zij vakmatig kan worden uitgeoefend.

Een andere vraag is deze:

Prof. *Limperg* geeft als zijn meening te kennen, dat de gevaren in het zuivere commissiebedrijf gering zijn. Ik kan dit niet beoordeelen, maar wel weet ik, dat de gevaren in het klein-bankbedrijf in de provincie (de groote steden buiten A'dam daaronder gerekend) niet gering zijn geweest en dat vele moeilijkheden haar oorsprong hebben gehad in het effectenbedrijf, ongeacht of men kon spreken van speculatie of van vermogensvergrijpen.

Wanneer Prof. *Limperg* nu meent, dat de accountant, wat deze bedrijven betreft, aan het maatschappelijk verkeer geen waarborgen *kan* bieden, dan zouden wij ons, hoewel noode, daarbij hebben neer te leggen. Zou het echter zoo zijn, dat de contrôle bij grootere bedrijfseenheden *wel* mogelijk zou worden, dan zou ondergeteekende geneigd zijn te stellen, dat de belangen van het maatschappelijk verkeer een dergelijke samentrekking zouden eischen. Ik zou Prof. *Limperg* dankbaar zijn indien hij ook hierover zijn meening zou willen geven.

H. H. M. FOPPE

Naschrift

Ik wil gaarne aan het verzoek van den inzender voldoen; de vragen zijn belangrijk en zij geven mij gelegenheid om mijn zienswijze nader toe te lichten.

Op de eerste vraag antwoord ik: zowel de aard van het bedrijf als de geringe grootte van het merendeel der commissie-huizen is voor mij een grond om te oordelen, dat de contrôle in deze bedrijfstak in het algemeen niet tot een verklaring voor het publieke verkeer mag leiden.

Wat de aard van het bedrijf betreft behoef ik, naar ik meen, geen uitvoerige toelichting te geven; in mijn opstel in het Februari-nummer, waarin de door den inzender bedoelde *Handelsblad*-artikelen zijn samengevat, heb ik deze grond voldoende uitgewerkt. Slechts wijs ik er op, dat zelfs in grote commissie-huizen het verkeer met de cliënten wat de waarden betreft voor een groot deel beperkt is tot de eigenaren van het bedrijf, terwijl ook in de grootste bedrijven dit persoonlijk verkeer met betrekking tot een deel van de cliënten blijft bestaan.

Met betrekking tot de tweede grond heb ik in mijn bedoeld opstel slechts terloops een opmerking gemaakt. Deze grond is van algemene aard; hij geldt evenzeer voor andere kleine bedrijven. Het merendeel der kleine bedrijven komt niet in aanmerking voor een publieke verklaring. Uit deze omstandigheid rijst echter zelden of nooit een probleem, omdat er bij de kleine bedrijven, zelden of nooit behoefte is aan zulk een verklaring. Het zijn bijzondere omstandigheden, welke in dit geval de wens naar een publieke verklaring hebben doen opkomen.

Ik merk nog op, dat de onderscheiding naar de grootte van de commissie-huizen in beginsel niet parallel loopt met de door den inzender gemaakte onderscheiding tussen bedrijven, die zich uitsluitend met den effectenhandel bezig houden, en de bedrijven, waarin de effectenhandel een min of meer ondergeschikte rol speelt.

Wat de tweede vraag betreft, vermoed ik, dat er misverstand is. Toen ik schreef, dat de gevaren in het zuivere commissionnairsbedrijf gering zijn, bedoelde ik te zeggen, — en ik meen, dat dit ook uit de beschouwing blijkt —, dat de cliënt zich bij de transacties, welke behoren tot de eigenlijke commissiehandel in effecten, persoonlijk alle gewenste waarborgen kan verschaffen. Hij behoeft den commissionnair geen gelden of stukken toe te vertrouwen en kan aldus alle risico ontlopen.

Wat het slot van de beschouwing van den Heer *Foppe* betreft, meen ik, dat in de door hem aangegeven richting het probleem niet kan worden opgelost. Stellig zou de concentratie van de commissiehandel bij de grote banken het vraagstuk doen verdwijnen, maar de Vereeniging voor den Effectenhandel ziet klaarblijkelijk juist in de voorgestelde maatregelen een middel om het commissionnairsbedrijf tegen de concurrentie van het grootbankbedrijf te beschermen. Het probleem is dus veeleer: wat kan gedaan worden om de positie van het gewone commissionnairsbedrijf te handhaven?

Th. L. Jr.

OBLIGATIELEENINGEN EN INKOMSTENBELASTING

In de leerboeken voor Handelsrekenen wordt gewoonlijk eenige aandacht gewijd aan de invloed van couponbelastingen op obligatieleeningen. De beteekenis van de couponbelasting welke hier te lande geheven wordt, blijkt dan zeer gering te zijn, hetgeen vaak aanleiding is deze factor bij het vergelijken van de rendementen, die op obligatieleeningen worden genoten, te verwaarloozen.